

Stortingets familie- og kulturkomité

Oslo, 14.10.19

Notat til høring i familie- og kulturkomiteen om statsbudsjettet 2020

Kunstnernettverket samler 19 landsomfattende organisasjoner som representerer skapende og utøvende kunstnere i Norge. Samlet har disse forbundene om lag 30 000 medlemmer. Nettverket arbeider med kunstnerpolitikk, med særlig vekt på kunstneres inntektsforhold, sosiale rettigheter, stipend, vederlag og opphavsrett.

Kunstnernettverkets budsjettinnspill vil i all hovedsak omhandle følgende Kapittel i Prop. 1 S for Budsjettåret 2020:

Kap, 320, post 55, Norsk kulturfond

Norsk kulturfond har som formål å stimulere samtidens mangfoldige kunst- og kulturuttrykk, og bidra til at kunst og kultur skapes, bevares, dokumenteres og gjøres tilgjengelig for flest mulig.

Kulturfondet er viktig som kilde til finansiering av det frie feltet og for kunstnerisk produksjon, men årets knappe pris- og lønnsjustering reduserer utviklingsmulighetene i det frie

feltet og mulighetene for å bedre kunstnerøkonomien for alt posten rommer av tilskuddsordninger og avsetninger. I år er det ingen særskilte økninger på noen kunstfelt. Det er alvorlig all den tid

kulturfondsmidler er avgjørende for kunstutvikling over hele landet. Skal kunst fortsatt kunne skapes i Norge må kunstnerøkonomien prioriteres. Når fondet ikke øker i takt med samfunnet for øvrig rammes særlig kunstnerne og de små institusjonene. Hvis de store institusjonene skal få pris- og lønnsvekst vil det være lite igjen til frie søkbare midler og det som gir bedre vilkår for kunstnerne. Vi trenger friske midler for å stimulere den delen av kunst- og kulturlivet som står for innholdet og faktisk produserer kunsten.

321, post 73 og 74, Kunstnerformål

Kunstnerstipender er et eksempel på en finansieringsordning som kommer alle kunstnergrupper til gode, i større eller mindre grad. Stipendene er et åpenbart og treffsikkert virkemiddel i kunstnerpolitikken og har en direkte effekt på kunstneres økonomi.

Vi setter stor pris på 37 nye kunstnerstipend, og foreslår i år som i fjor, en gradvis økning i antall hjemler, for samtlige kunstnergrupper. En start for å øke tildelingsprosenten er å øke antall hjemler med 100 stipend. Det har en kostnad på 30,6 mill. kroner.

Forslag til merknad: Familie og kulturkomiteen anser kunstnerstipendene å spille en viktig rolle for å sikre nyskaping, frie ytringer og demokratisk deltagelse i kunstneryrket. Komiteen stiller seg bak en økning av stipendhjemlene tilsvarende 100 nye stipender

Kunstnernettverket vil be om at stipendene og garantiinntekten knyttes til en lønnsvekstmekanisme, en indeks lik rammen for lønnsoppgjøret i staten. Dette er også i tråd med anbefalingene i kunstnerøkonomiutredningen fra 2015 (Skarstein s. 80): «De langsiktige stipendene bør reguleres opp mot gjennomsnittet for lønnsutviklingen i samfunnet for øvrig. Dette vil skape en forutsigbar lønnsvekst på den delen av kunstneres basisinntekt som ytes av staten.»

Vi vil samtidig understreke behovet for å ivareta hensynet til fleksibilitet, altså at Stortinget står fritt til å bevilge en høyere økning enn dette. Vi foreslår derfor formuleringen «som et minimum reguleres med en indeks lik rammen for lønnsoppgjøret i staten».

Forslag til merknad: *Familie- og kulturkomiteen ber Kulturdepartementet endre Forskrift om statens stipend og garantiinntekter for kunstnere slik at arbeidsstipend, langvarige stipend og garantiinntekter som et minimum reguleres med en indeks lik rammen for lønnsoppgjøret i staten. Dette må formuleres i forskriften slik at Stortinget likevel står fritt til å beslutte en høyere økning.*

337, post 70, Privatkopieringsvederlaget

Retten til privatkopieringskompensasjonen er fastsatt i åndsverkloven for å sikre allmenheten tilgang til kultur. Det er også nedfelt at rettighetshaverne får økonomisk kompensasjon gjennom en årlig bevilgning i statsbudsjettet. Ordningen ble i 2018 utvidet til å omfatte nye rettighetshavergrupper, litterære og visuelle verk, og i fjorårets budsjett hørings ba kunstnerorganisasjonene derfor om 10 millioner til de nye verkstypene. I årets budsjett er det en økning på 1.3 millioner. Justeringen ligger noe over KPI, men det er ikke tatt hensyn til at ordningen er utvidet. Det er Norwaco som forvalter tilskuddet for ordningen og fordeler kompensasjonen til rettighetshaverne. Norwaco har i sine søknader til departementet redegjort for hvorfor det vil stride mot intensjonen ved utvidelsen av denne kompensasjonsordningen dersom utvidelsen ikke medfører økt økonomisk kompensasjon.

Vi vil også benytte anledningen til å følge opp følgende anmodningsvedtak:

Utrede tvisteløsningsordning for fastsetting av rimelig vederlag (Prop. 1 S, side 27)

Vi viser til Vedtak nr. 729, 15. mai 2018: «Stortinget ber regjeringen utrede en tvisteløsningsordning for fastsetting av rimelig vederlag og komme tilbake til Stortinget med egen sak på egnet måte.»

Dokumentet som ligger til grunn for anmodningsvedtaket, er Innst. 258 L (2017–2018), jf. Prop. 104 L (2016–2017) Lov om opphavsrett til åndsverk (åndsverkloven).

Departementet vil utrede saken og sende et forslag på alminnelig høring, og deretter komme tilbake til Stortinget. Utredningen vil skje i sammenheng med gjennomføringen av EUs digitalmarkedsdirektiv ((EU) 2019/790), som ble vedtatt i april 2019.

Vurdere regler om at leverandører av netjtjenester må bidra til at rettighetshavere får vederlag (Prop. 1 S, side 27)

Vi viser til vedtak nr. 730, 15. mai 2018

«Stortinget ber regjeringen fortløpende vurdere om norske myndigheter kan gi regler som sikrer at leverandører av netjtjenester som lagrer og tilgjengeliggjør store mengder av verk og annet kreativt innhold lastet opp av brukere, må bidra til at rettighetshaverne får vederlag for slik bruk av deres materiale.»

Dokumentet som ligger til grunn for anmodningsvedtaket, er Innst. 258 L (2017–2018), jf. Prop. 104 L (2016–2017) Lov om opphavsrett til åndsverk (åndsverkloven).

Den såkalte «value gap»-problematikken gjelder i hele Europa og er omfattet av digitalmarkedsdirektivet ((EU) 2019/790), som ble vedtatt i EU i april 2019. Anmodningsvedtaket vil bli behandlet i forbindelse med gjennomføringen av direktivet.

Utrede om strømming av åndsverk i klasserom skal bli vederlagspliktig (Prop. 1 S, side 28)

Vi viser til vedtak nr. 731, 15. mai 2018: «Stortinget ber regjeringen utrede og komme tilbake til Stortinget med sak om hvordan og hvorvidt verk som overføres i klasserommet, deriblant strømming fra Internett, kan

likestilles med eksemplarframstilling i klasserommet, og dermed bli vederlagspliktig, slik at det blir mulig for partene å inngå avtalelisens også for strømming og annen overføring.»

Dokumentet som ligger til grunn for anmodningsvedtaket, er Innst. 258 L (2017–2018), jf. Prop. 104 L (2016–2017) Lov om opphavsrett til åndsverk (åndsverkloven).

Regjeringen vil følge opp anmodningsvedtaket i forbindelse med den varslede gjennomgangen av åndsverklovens undervisningsbestemmelser. Dette vil skje når EUs digitalmarkedsdirektiv ((EU) 2019/ 790), som ble vedtatt i april 2019, skal gjennomføres i norsk rett, jf. også omtale i Prop. 104 L (2016–2017).

WWW.KUNSTNERNETTVERKET.NO POST@KUNSTNERNETTVERKET.NO

NORSKE BILLEDKUNSTNERE | NORSKE KUNSTHÅNDVERKERE | FORBUNDET FRIE FOTOGRAFER | GRAFILL | NORSKE BARNE- OG UNGDOMSBOKFORFATTERE
DEN NORSKE FORFATTERFORENING | NORSKE DRAMATIKERES FORBUND | NORSK OVERSETTERFORENING | NORSK FAGLITTERÆR FORFATTER- OG OVERSETTERFORENING | GRAMART
MUSIKERNES FELLESORGANISASJON | NORSK KOMPONISTFORENING | NOPA - NORSK FORENING FOR KOMPONISTER OG TEKSTFORFATTERE | NORSK SKUESPILLERFORBUND
NORSK SCENEINSTRUKTØRFORENING | NORSKE DANSEKUNSTNERE | NORSK FILMFORBUND | NORSKE FILMREGISSØRER | NAVIO- NORSK AUDIOVISUELL OVERSETTERFORENING